

KURIER WILEŃSKI

Rok VI.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

Nr. 288 (1633)

Niesumienna krytyka w świetle faktów.

(Wywiad z Min. Reform Rolnych prof. dr. W. Staniewiczem).

Podczas ostatniej krótkiej dyskusji budżetowej w Sejmie paru mówców opozycyjnych, wprawdzie osobiście mało kompetentnych w dziedzinie kwestyj agrarnych, lecz występujących na trybunie w charakterze przedstawicieli swoich klubów, stawiając rozmaite niezmiernie ogólnikowe zarzuty rządowi, zaczęli także sferę działalności Ministerstwa Reform Rolnych.

Każdemu choć pobieżnie znanemu tę sferę, musiały się te zarzepy wydać bardzo gołosłowne i niekompetentne. Jednakże wobec forum z jakiego zostały wygłoszone wydawało się nam pożądanym odparcie tych zarzutów w jakiejkolwiek formie. Ponieważ Min. Staniewicz w dyskusji nie zabrał głosu, zwróciliśmy się do niego bezpośrednio z prośbą o wypowiedzenie się w tych sprawach na łamach „Kurjera Wileńskiego”, na co P. Minister chętnie przystał. W dłuższej rozmowie uzyskaliśmy wyczerpujące dane o działalności Min. Ref. Roln., stwierdzając zupełny dyktantyzm krytyki posłów opozycyjnych.

— *Diaczego Pan Minister nie zabrał głosu w dyskusji budżetowej w Sejmie, aby odpowiedzieć na poruszone przez przedstawicieli poszczególnych klubów zarzuty?* — zapytaliśmy na wstępie.

— Właściwie poza pos. Niedziałkowskim, prezesem klubu P. P. S. i pos. Rybarskim, prezesem klubu narodowego, poważniejszych zarzutów nikt mi nie stawał. Miałem jednak zamiar zabrać głos na piątkowym posiedzeniu Sejmu, niestety debaty się przeciągnęły i mógłbym uzyskać głos dopiero późnym wieczorem w atmosferze mocno podnieconej, gdzie trudnoby było rzeczowo przemawiać, to też zaniechałem mego zamiaru tem bardziej, że w dniu tym nikt w dyskusji nie potrafił zagadnień, dotyczących mego resortu.

— *Czy mogę zapytać Pana Ministra, jak się Pan ustosunkowuje do zarzutów pos. Niedziałkowskiego i pos. Rybarskiego?*

— Pos. Niedziałkowski powiedział w sposób ogólnikowy, że sprawa reformy rolnej jest jednym z największych dzisiejszych niedomagań polskich. Jesteśmy bodaj jedynym krajem w Europie, mówił pan pos. Niedziałkowski, który się z tą sprawą pora bez planu wyrażone i nawet bez decydujących opinii w którym kierunku chcemy tę sprawę rozwiązać. Łatwo więc możemy, jego zdaniem, znaleźć się gospodarczo i społecznie i politycznie w najbardziej tragicznej sytuacji wobec tego znowu zanarchizowania zagadnienia reformy rolnej, które istnieje. Jednym słowem, zarzucił mi p. pos. Niedziałkowski bezprogramowość i beplanowość działania, które doprowadziło rzekomo do zanarchizowania reformy rolnej. Zarzut niezmiernie ciężki, gdybym na serio traktował to powiedzenie pos. Niedziałkowskiego i istotnie widział w niem wyraz zaprzytania klubu PPS. Na szczęście jednak mogę uważać oświadczenie p. Niedziałkowskiego za wyraz jego osobistych zapatywań, opartych prawdopodobnie na bardzo niedokładnej znajomości zagadnienia reformy rolnej. Mógłbym mu więc przedewszystkiem poradzic przeczytanie książki, którą o programie agrarnym w Polsce napisałem.

Na dwa dni przed powyższym posiedzeniem Sejmu inny wybitny członek klubu PPS, prowadzący w stronnictwie tem całą robotą wiejską, a mianowicie prezes Zw. Zawodowego Robotników Rolnych poseł Jan Kwapiński, na posiedzeniu Rady Głównej Naprawy Ustroju Rolnego bardzo dodatnio oceniał

moją działalność jako ministra Reform Rolnych. Powiedział wówczas pos. Kwapiński między innymi że się przyłącza do głosu swych przedmówców, którzy wyrażali szczere uznanie za niezmiernie intensywną i wydatną pracę M-stwa Reform Rolnych, która w całym szeregu dziedzin życia gospodarczego znajdowała wyraz bardzo pocieszający, szczególnie w dziedzinie komasacji. P. Kwapiński stwierdził dale (tu cytuję dosłownie jego słowa): „że stosunek Sejmu do działalności Pana Ministra był niezwykle przychylny. Pan Minister wykazał się pracą niezwykle intensywną”. A więc pracą, którą, zdaniem posła Niedziałkowskiego, doprowadziła do zanarchizowania reformy rolnej!

To też oświadczenie posła Niedziałkowskiego musi napętnować jako demagogię, nie wahając się przed rzuceniem najcięższego oskarżenia na ministra, którego działalność inny członek jego klubu, bardziej się na sprawach rolnych rozumiejący, uznaje za niezwykle intensywną, a jeżeli krytycznie się ustosunkowuje do pewnych posunięć, to podkreśla zawsze dobrą wolę, oraz chęć załatwienia tej niezmiernie ciężkiej sprawy, jaką jest kwestia rolna w Polsce.

Co się tyczy zarzutów posła Rybarskiego, iż Bank Rolny (Oddział w Grudziądzu) wydał okólnik, w którym nakazuje przy kredytowaniu banków ludowych zasięgnięcia opinii o tych ostatnich u władz politycznych, to, o ile mi wiadomo, sprawa ta nie została przedstawiła. Miaonowicie niektóre Banki Ludowe, korzystające z kredytu w Państwowym Banku Rolnym, przy rozdzielaniu tych ostatnich tendencjonalnie pozabawiały możliwość korzystania z kredytów ludzi, oddanych obecnemu rządowi. Jestem wogóle przeciwnikiem wprowadzania momentów politycznych do akcji gospodarczej, jednak, o ile jeszcze rozumiem popieranie przy kredytowaniu stronnictw, to już uważałbym za zgola nierozsądne ze strony każdej instytucji państwowej, by finansowała lub kredytowała akcję wymierzoną przeciwko rządowi. Okólnik ten, o ile wogóle został wydany, prawdopodobnie to ostatnie miał na myśli. Poza tem innych zarzutów nie mogłem wyczytać z stenogramach sejmowych. Być może, mówcy byli dlatego tak powściągliwi, że parę dni przed sesją sejmową w przemówieniu swem na Radzie Naprawy Ustroju Rolnego wykazałem, że rządy pomajowe w dziedzinie wykonania reformy rolnej mogą się wykazać daleko większymi wynikami w okresie prawie 4-eh lat swej działalności niż rządy przedmajowe w przeciągu lat 7-miu.

— *Czy mogę prosić Pana Ministra o powtórzenie mi tych danych?*

— Bardzo chętnie. A więc w dziedzinie komasacji, w latach 1918—1925 obszar na którym prace scaleniove zostały ukończone, wyniósł 217.428 ha, przyczem liczba gospodarstw w stosunku do których praca została ukończona wynosiła 25.514. W ten sposób scalano rocznie 3.180 gospodarstw na przestrzeni 27.178 ha. W latach zaś 1926/29 obszar na którym prace scaleniove zostały ukończone wyniósł 1.146.999 ha, o ogólnej ilości 141.508 gospodarstw, czyli przeciętnie scalamo rocznie 282.122 ha. stanowiących 35.787 gospodarstw. Nadmienić muszę, że w bieżącym roku budżetowym liczba hektarów obliczeniowych, które zostaną wykonane przez Urzędy Ziemskie przy scaleniu wyniesie przeszło 500.000 ha., a w najbliższych latach, gdy zakończoną zostanie likwidacja serwitutów i załatwione będą zaległe z okresu przedmajowego przewa-

szczenia i rozrachunki, Urzędy Ziemskie w roku 1931, lub najdalej 1932 będą mogły rocznie komasować okragły milion hektarów.

Dodać trzeba, że obok ilościowego wzrostu prac komasacyjnych poprawia się również i ich jakość, co wynika chociażby stąd, że w roku bieżącym 582 obiektów skomasyowano w przeciągu jednego lub conajwyżej dwóch sezonów, podczas gdy dawniej komasacja trwała zazwyczaj 4—5 a niekiedy i więcej lat. Wreszcie na polepszenie jakości wykonywanych prac scaleniowych wskazuje i coraz mniejsza liczba odwołań do Głównej Komisji Ziemskiej, a przedewszystkiem to, że podczas gdy dawniej odwołania były wnoszone przez uczestników scalenia masowo, to dzisiaj wnoszą je tylko nieliczni malkontenci.

W zakresie likwidacji serwitutów, również spotykamy się z niemięną pocieszającymi wynikami, gdy bowiem w latach 1919-25 obszar, który wydzielano tytułem ekwiwalentu przy likwidacji służebności wynosił 48.633 ha, przytem ilość gospodarstw w stosunku do których prace zostały ukończone odpowiadała liczbie 14.904, a więc przeciętnie rocznie likwidowano służebności w 2.129 gospodarstwach, wydzielając im ekwiwalent 6.947 ha. Cyfrę zaś analogiczne dla okresu 1926-29 wynoszą: 319.616 ha ekwiwalentu dla 121.710 gospodarstw, przeciętny więc roczny ekwiwalent wynosi 79.904 ha ilość zaś gospodarstw 30.570. Słynne serwituty w Zamojszczyźnie zostały już zlikwidowane, a najwyżej w ciągu paru lat zmiana definitywnie pozostałe na ziemiach polskich serwitutów. Również i akcja uwłaszczeniowa posuwa się naprzód i zmierzna szybkim tempem do zakończenia.

Co do melioracji, to w okresie przedmajowym nie była ona całkiem wykonywaną; rozpoczęto ją dopiero w 1927 roku i już w ciągu

pożyczki w listach zastawnych dyskonto weksli . . . . . 7,7 milj.

pożyczki krótkoterminowe, zabezpieczone i towarowe dłużnicy funduszów administr. kapitał zakładowy . . . . . 32,0 milj.
19,0 milj.
11,4 milj.

Warunkom, które dla pracy rządowej wytworzył po maju 1926 roku Marszałek Piłsudski. To też nie mogę nie wyrazić gorącego życzenia, by udało mu się utrwalić te faktyczne warunki przez jak najszybszą zmianę naszej Konstytucji.

Nabożeństwo żałobne za duszę s. p. Gabryela Narutowicza.

W Warszawie.

WARSZAWA, 16.XII (Pat.) Dziś, jako w rocznicę zgonu s. p. Gabryela Narutowicza, pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ks. kard. Kakowski odprawił o godz. 10 rano w katedrze św. Jana w asyście licznej duchowieństwa uroczystą mszę żałobną.

Na nabożeństwie obecni byli między innymi Pan Prezydent Rzeczypospolitej w otoczeniu członków domu cywilnego i wojskowego, członkowie rządu z p. prezesem Rady Ministrów dr. Świątłskim na czele, marszałek Sejmu Daszyński, marszałek Senatu Szymański, posłowie i senatorowie z prezesem B. B. pos. Sławkiem, generalicja i wyżsi wojskowi z pierwszym wiceministrem spraw wojskowych gen. Konarzewskim, członkowie misji francuskiej, wyżsi urzędnicy, rektorowie wyższych uczelni, przedstawiciele władz municypalnych, świata naukowego oraz organizacyi społecznych i prasy.

trzech lat ostatnich zostało zmjelorowanych 84.393 ha. Ponadto zapoczątkowano wielkie prace melioracyjne na Polesiu.

Ale najciekawszymi są wyniki, osiągnięte w akcji parcelacyjnej. Gdym bowiem w okresie przedmajowym parcelowano rocznie przeciętnie 135.991 ha, to w okresie pomajowym 212.104 ha. Ilość samodzielnych kolonij, tworzonych rocznie w okresie przedmajowym wynosiła 6.567, w ciągu zaś 3½ lat ostatnich — 11.497. Ilość dodatkowych parcel tworzonych rocznie przed majem wynosiła 15.920, po maju zaś 44.575. Wreszcie przy parcelacji w okresie przedmajowym uwzględniono rocznie 1.041 pracowników folwarczych, obecnie zaś 1.842.

Nawiasem dodam, że parcelacja z okresu przedmajowego pozostała niezakończoną. Nie wydano bowiem ani szacunków ani przewłaszczeń, nie uregulowano hipotek, nie załatwiono sprawy odszkodowań za przejęte majątki. Zaległości te w ciągu ostatnich paru lat zostały w znacznej mierze wyrównane i najdalej w ciągu roku lub dwóch zostaną definitywnie wykończone. A muszę dodać, że były to prace niezmiernie trudne, zawile i pochłaniające moc czasu i energii Urzędów Ziemskich.

Wreszcie wspomnę, że w ostatnich latach została zapoczątkowana akcja budowlana i akcja opieki nad gospodarstwami, powstałymi w wyniku przedbudowy ustroju rolnego, które rozwijają się coraz pomyślniej.

— *A jak się rozwija sprawa pomocy kredytowej?*

— Wzrosła ona bardzo i to nie tylko przez wzrost odpowiednich pozycji w budżecie M-stwa Reform Rolnych, a więc przez wzrost z. zw. funduszu administracyjnego, ale przedewszystkiem przez wspaniały rozkwit Państwowego Banku Rolnego, że tylko przytoczę parę cyfr bilansowych tego ostatniego. A więc:

III kw. 1925 r.	III kw. 1929 r.
—	156,6 milj.
—	7,7 milj.
—	65,6 milj.
—	32,0 milj.
—	127,0 milj.
—	19,0 milj.
—	226,0 milj.
—	11,4 milj.
—	130,0 milj.

Warunkom, które dla pracy rządowej wytworzył po maju 1926 roku Marszałek Piłsudski. To też nie mogę nie wyrazić gorącego życzenia, by udało mu się utrwalić te faktyczne warunki przez jak najszybszą zmianę naszej Konstytucji.

Prof. Bartel o swej wizycie w Warszawie.

Pisma lwowskie podają następujący wywiad udzielony przedstawicieli Agencji Wschodniej przez b. premiera prof. K. Bartla

— *Czy wobec ciepłego przyjęcia, jakiego doznał p. Profesor w Stolicy, nie będzie teraz p. Profesor tęsknił za Warszawą?*
— Jest to pytanie sentymentalne, a ja nie jestem człowiekiem sentymentalnym.

— *W każdym razie pobyt p. Profesora w Warszawie rozwiązał legendy o tem, jakoby po opuszczeniu stanowiska premiera przez p. Profesora oziębiły się stosunki między Belwederem a lwowską ulicą Nabelaka. Świadczy o tem chyba tak długa konferencja z Marszałkiem Piłsudskim.*

— *Ocenę tego pytania pozostawiam tym wszystkim, którzy się interesują.*
— *Czy p. Profesor ma nadzieję, że przesilenie skńczy się w krótkim czasie i że zlikwidowane zostanie z korzyścią dla spraw publicznych?*

— *W toku rozmów ministerjalnych, jakie prowadził w Warszawie, odniosłem wrażenie, że tak; odnosi się to zarówno do pierwszej jak i drugiej części pytania.*

— *Czy nastąpi pewne odprężenie i uspokojenie w stosunkach politycznych oraz czy w razie utworzenia nowego Rządu, prawdopodobne są wielkie zmiany w składzie gabinetu?*

Wczoraj Sąd Najwyższy wydał wyrok w sprawie protestów wyborczych z okręgu 10 (Włocławek). 29 (Toruń), 30 (Grudziądz). Protesty te Sąd oddalił. W sprawie protestu „Wyzwolenia” i „Stronnictwa Chłopskiego” co do wyborów w okręgu 64 (Świeciany) Sąd zarządził zbadanie świadków. Natomiast protesty wyborcze w okręgu 22 (Sandomierz) Sąd uwzględnił. Umotywowane orzeczenie będzie przesłane do Min. Spr. Wewnętrznych, które w ciągu 14 dni ogłosi w tym okręgu nowe wybory. Z okręgu Sandomierskiego weszli do tego Sejmu następujący posłowie:

Smola Jan i Król Jan (Wyzwolenie), Włosiński Stanisław i Łopacki (P. P. S.), oraz Dobroch Władysław (Stronnictwo Chłopskie).

Warszawa, 16.XII (Pat.) Według tymczasowych obliczeń Głównej Urzędu Statystycznego wywóz polski w listopadzie przedstawia się jak następuje: wywieziono 2.071,179 tonn towarów. Wartość wywozu wynosiła 256.135 tys. zł. W porównaniu do października nastąpiło zmniejszenie w wadze o 179.639 tonn natomiast zmniejszenie wartości o 3.292 tys. zł, t. j. o 0,9%.

Kołowska Książka do Polse.

RYGA, 16.XII (Pat.) Pod nazwą „Polska współczesna” ukazała się przed kilku dniami na półkach księgarskich książka w języku łotewskim, autorami której są Bürgers, sekretarz towarzystwa zbliżenia polsko-łotewskiego i red. Ossz. Jest to pierwsza tych rozmiarów praca w języku łotewskim o Polsee. Książka jest obficie ilustrowana.

Nagroda literacka Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Sąd konkursowy dorocznej nagrody literackiej Ministerstwa W.R. i O. P. na 2-iem posiedzeniu swem odbytem w niedzielę dnia 15 grudnia b. r., po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusji nad zgłoszonymi kandydatami — wypowiedział się (większością głosów) za nagrodzeniem powieści Ferdynanda Goetla p. t. „Serce lodów” (drukowanej w „Tygodniku Ilustrowanym” r. b.) — wyróżniając to dzieło z pośród innych utworów trzeciecia ostatniego ze względu na jego budowę i zaleły stylu. P. minister W. R. i O. P. uchwałę sądu konkursowego zatwierdził.

Innemi utworami, których kandydatury sąd wysunął i rozważał, były: Ferdynanda Goetla „Samuel Zborowski”, Kazimierzy Hlakowiczówny „Placzący ptak”, Włodzimierza Perzyńskiego „Uśmiech losu” i K. H. Rostworowskiego „Niespodzianka”.

Władze sowieckie zezwoliły niedawno na debit w Rosji pism litewskich „Lietuvos Aidas” i „Musa Rytuos”. Pisma te ukazały się już w Sovietach w sprzedaży. Prośby administracyi innych pism o zezwolenie na debit w Sovietach zostały odrzucone.

Na pierwsze pytanie nie umiem dać odpowiedzi, gdyż poza rozmowami z Prezydentem, Marszałkiem Piłsudskim i ministrami i poza konferencjami, które są znane, nie miałem sposobności z nikim mówić. Na drugie pytanie nie potrafię udzielić odpowiedzi.

Pogłoski o nadwątleniu zdrowia Marszałka Piłsudskiego były najwidoczniej nieprawdziwe, skoro Marszałek mógł przyjąć p. Profesora na tak długiej konferencji, a dyskusja była niewątpliwie ożywiona.

Marszałka Piłsudskiego znalazłem w znakomitem zdrowiu i w doskonałej formie, pod każdym względem i powiedziałem mu to wprost, wyrażając swą radość, że po promieście niezmiernie miło znalazłem go w tak znakomitym stanie zdrowia.

W czasie ostatniej konferencji była omawiana także i sytuacja gospodarcza kraju.

Rozmawiałem o sprawach gospodarczych z ministrami resortów gospodarczych, a szczególnie z min. Mateuskim, z którym odbyłem całonocną konferencję.

W sprawie literackiej, którą w Warszawie, wybrała się p. Profesor znowu do Grodu Syreniego? Czy też będzie to „Kres Wędrowniki” p. Profesora do Warszawy?

Węcałem się do Warszawy nie wybieram i stosunku mego do obecnych moich zainteresowań (vide Politechnika) nie zmienia.

WIADOMOŚCI Z KOWNA

DUCHOWIEŃSTWO WOBEC RZĄDU LITEWSKIEGO. W związku z artykułem „Lietuvos Aidas” na temat stosunku duchowieństwa katolickiego do rządu litewskiego, „Rytas” w dzisiejszym artykule wstępny broni duchowieństwo przed zarzutami, wysuwanymi przez „Lietuvos Aidas”.

„Rytas” po pierwsze wykazuje, że nuncjusz papieski nie jest jedyną instancją powołaną do rozstrzygnięcia sporów między duchowieństwem katolickim na Litwie a rządem. Jest on przedewszystkiem przedstawicielem dyplomatycznym, rozstrzygnięcie sporów należy — według „Rytasa” — do kompetencji biskupów, którzy powinni decydować, czy stosunek rządu do kościoła jest właściwy.

Następnie gazeta przypytuje, dlaczego podczas gdy inne umowy międzynarodowe są jawne, konkordat ze Stolicą Apostolską należy do dokumentów, treści których trzymać ma być tajemniczy. „Rytas” występuje przeciwko oskarżeniu w zambud duchowieństwa katolickiego na Litwie, uważając, iż w działaniach swoich księża katolicy nie stosują żadnych opozycji wobec rządu, a jedynie bronią swych słusznych praw.

KOŃCOWE OTRZYMAĆ ARCHIWA WILEŃSKIE. Rektor uniwersytetu kowieńskiego zwrócił się do posła litewskiego w Moskwie Baltruszajtisa z prośbą o pozyczenie kroków w kierunku odnalezienia wywiezionych przez zajęcia Wilna przez armię niemiecką archiwów miejskich oraz ewentualnego zadania od rządu sowieckiego wydania tych archiwów Litwie.

LIKWIDACJA WPŁYWÓW WOLDEMARASA. Zamknięty przez rząd przed niedawnym czasem organ Żelaznego Wilka „Tautos Kelias” w dniu 17 grudnia (rocznica przewrotu) znów zaczął wychodzić. Charakter pisma uległ jednak zmianie i nie będzie już tak opozycyjny, jak to było przed wyśiedleniem z Kowna wszystkich dotychczasowych pracowników redakcyi tego pisma. Obecnie skład redakcyi „Tautos Kelias” został całkowicie zmieniony.

TRAKTAT Z LITWA. Pisma donoszą, że litewskie ministerstwo spraw zagranicznych w styczniu rozpocznie prace nad rozpatrzeniem litewskiego projektu umowy handlowej. Prace przedweziane nad zawarciem umowy z Litwą, będą prowadzone w przyspieszonym tempie.

PERFIDNA AMNESTJA POLITYCZNA. W związku z ogłoszeniem ustawy, na mocy której, plecakajisowcy, którzy wrócą do kraju w ciągu 3 miesięcy wolni będą od kary, kilku z nich istotnie powróciło. Tymczasem postanowiono ich w stan oskarżenia, za uczestnictwo w puczu taurgoskim. Śledztwo prowadzi w tej sprawie wojskowy sędzia śledczy do spraw specjalnie ważnych mjr. Mielis.

SPRAWA BUDOWY MUZEUM W. X. WITOLDA. 12 h. m. na posiedzeniu Rady Miejskiej Kowna poruszono sprawę budowy muzeum im. W. X. Witolda, w związku z jego jubileuszem 500-lecia. Gmach muzeum służyłby jako ozdoba miasta, a jednocześnie stanowiłby pomieszczenie dla galerji Czurlonisa, zbiorów Muzeum Wojennego i t. d.

ODWOŁANIE SOWIECKIEGO PRZEDSTAWICIELA W LITWIE. Sowiecki przedstawiciel w Litwie Antonow Owsienko w krótkim czasie wyjechał na do Moskwy i do Litwy już nie powróci. Zostanie on zamianowany posłem w Polsee. Oznaczenie posła sowieckiego w Litwie czasowo wykonywuje radca poselstwa Rabinowicz.

SPRAWA DEBITU PISM LITEWSKICH W SOWIETACH. Władze sowieckie zezwoliły niedawno na debit w Rosji pism litewskich „Lietuvos Aidas” i „Musa Rytuos”. Pisma te ukazały się już w Sovietach w sprzedaży. Prośby administracyi innych pism o zezwolenie na debit w Sovietach zostały odrzucone.

Silne lotnictwo to potęgą Państwa!

NAJLEPIEJ ZAKUPISZ NA GWIAZDKE

WILNO, Mickiewicz 5 tel. 873

Dawniej J. B. SEGALL Sp. Akc.

Duży wybór PERFUMERJI, KOSMETYKI, ROZPYLACZY, PRZYBORÓW DO MANICURE, NESSESEKÓW etc.

3660

10-lecie Wileńskiej Dyrekcji Kolejowej.

Wileńska Dyrekcja Polskich Kolei Państwowych święciła w ub. niedzielę 15 b. m. z niezwykłą uroczystością 10-lecie swego istnienia. Przebieg uroczystości przekroczył ramy lokalnego obchodu i przeobraził się w uroczystość o charakterze ogólnopolskim, która tutejszym kolejarzom dała sposobność do zmanifestowania swego nacechowanego głęboką miłością dla Rzeczypospolitej stanowiska państwowego.

Powitanie gości.

W godzinach porannych p. woj. Raczkiewicz w towarzystwie dyrektora kolei inż. Falkowskiego, przedstawicieli władz samorządowych i państwowych powitał na dworcu przybyłych specjalnym pociągiem z Warszawy ministrów: komunikacji p. Kühna, p. p. Prystora i Staniewicza, którzy jako wilnianie przybyli, aby wziąć udział w święcie kolejarzy wileńskich.

Akademja.

O godz. 12-ej w południe rozpoczęła się w teatrze miejskim na Pohulance uroczysta akademja, w obecności wszystkich dostojników, biorących udział w obchodzie. Akademję, którą rozpoczął hymn państwowy, wykonany przez orkiestrę i chór kolejarzy, zagrał przemówieniem dyrektor wileńskich Kolei Państwowych inż. Falkowski.

Przemówienie dyrektora inż. Falkowskiego.

Na wstępie mowa składa podziękowanie gościom oraz składa hold pamięci zmarłych kolejarzy, przyczem publiczność powstaje z miejsc.

Następnie p. dyrektor w barwnych słowach kreśli obraz walki o wyzwolenie Wilna, przechodząc do momentu utworzenia dyrekcji wileńskiej.

10 grudnia 1919 r. dowództwo kolei wojskowych litewskich, a 15 grudnia tegoż roku dowództwo kolei wojskowych białoruskich przekazało zarząd nad kolejami ówczesnemu ministerstwu kolei, a to ostatnie sformowało dyrekcję wileńską kolei państwowych. Kolejarze wileńscy od inżyniera do najmłodszego robotnika jak jeden mąż stanęli do pracy żmudnej i ciężkiej. Pracowano o głodzie i chłodzie, niemal pod gołym niebem. Pod dzielną ręką pierwszego prezesa Dyrekcji inż. Landsberga (w tym momencie rozlegają się na widowni gromkie oklaski) ze zgliszcz i ruin pozostałych po najeźdźcach, jak pod uderzeniem różdżki czarodziejkiej zaczęły wyrastać mosty, dworce kolejowe, budynki stacyjne, domy mieszkalne i in. Dyrekcja Wileńska Kolei na każdym kroku przed światem świadczyła widomemi znakami o mocy i zdolności życiowej odradzającej się Polski, aż narzeczenie dorównała kolejom europejskim. Jednocześnie dojrzewa wielka tradycja, że na kolejarza wileńskiego Najjaśniejsza Rzeczypospolita w każdej chwili liczyć może, że kolejarz wileński nigdy nie zawiedzie.

Dziesięć lat chlubnej pracy i otóż dzisiaj kolejarze wileńscy z dumą stoją przed sądem opinii społeczeństwa polskiego i dzisiaj w tym uroczystym dla nas dniu w imieniu kolejnictwa wileńskiego, które jak dotąd tak i nadal nieść będzie wierną, rzetelną i ofiarną służbę ku chwale naszej Ojczyzny, wnoszące wielki i przepojony radością, wiarą i nadzieją okrzyk: „Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki i Pierwszy Marszałek Polski wielki i ukończony syn ziemi wileńskiej Józef Piłsudski niech żyją!”

Uczestnicy akademji, cała publiczność powstawszy z miejsc wśród oklasków powtarza z zapałem ten okrzyk, orkiestra gra Hymn Państwowy.

Mowa ministra Kühna.

10-lecie Dyrekcji Kolejowej to uroczystość, której nazwa zazwyczaj niewiele mówi, uroczystość, która małe ma uzasadnienie do zgromadzenia na akademji tak dostojnych i wybitnych przedstawicieli rządu i społeczeństwa, uroczystość, która w każdym innym kraju nie wywołaby żywego oddźwięku, byłaby jednym z momentów drobnych, co-

dziennych. Ale jeżeli do tej nazwy 10-lecia Dyrekcji Kolejowej dodamy jedno słowo „w Wilnie” — to z tej nazwy wyniknie głęboka treść tej uroczystości — z tego jednego dodanego słowa. I nawet na terenie twardej i ten bezwzględnie oddany Rzeczypospolitej 10-lecie każdej innej dyrekcji kolejowej nie miałooby tego znaczenia, jak 10-lecie Dyrekcji Wileńskiej.

Skręśliwszy w krótkich słowach dzieje Wileńszczyzny za rządów rosyjskich i jej znaczenie dla Polski, p. minister oświadczył:

„Przy wyzwoleniu tej ziemi z niewoli obcej i przy walkach prowadzonych tutaj, kolejarz odegrał pierwszorzędną rolę, — kolejarz, ten ideał polskiej obywateli, stanął nawet ponad swój bezpośredni obowiązek, stanął do walki ramię przy ramieniu z armią naszą nieliczną i przyczynił się do wyzwolenia tej ziemi, przyczynił się do stworzenia kolejnictwa na ziemiach wschodnich i Wileńszczyźnie. Masa kolejarzka walczyła, masa kolejarzka zwyciężyła i tak samo zwycięska zostanie na przyszłość, bez osobistych i indywidualnych zaszczytów i nagród. Niewątpliwie taki udział w walce, mający jedynie i wyłącznie duchowe uzasadnienie w poczuciu patriotycznym, taki udział w walce jest niewątpliwie najszlachetniejszym ze wszystkich, jakie bywają.”

Złożywszy powinszowania i życzenia zarówno Dyrekcji, jak i całemu zespołowi kolejarzkiemu oraz wyraziwszy nadzieję, że i następane 10 lat będą równie owocne, p. minister zakończył mowę okrzykiem: „Kolejarze niech żyją!”

Sprawozdanie inż. Łaguny.

Po przemówieniu p. ministra zabrał głos wicedyrektor P. K. P. inż. Łaguna wygłaszając sprawozdanie z działalności Dyrekcji w okresie od 10 grudnia 1919 do 10 grudnia 1929 roku.

Życzenia i powinszowania.

Na jubileusz 10-lecia Dyrekcji nadarzy się okazja, aby przywrócić do pamięci z Belwederu od szefa gabinetu Pana Marszałka nadeszł telegram, w którym Pan Marszałek Piłsudski dziękuje za zaproszenie na obchód dziesięciolecia Dyrekcji P. K. P. w Wilnie, a na przedstawiciela swego na tym obchodzie wyznacza inspektora armii gen. Dąb-Biernackiego.

Dalej przelali telegraficzne życzenia ministrowie Kwiatkowski, Boerner, pierwszy wiceminister spraw wojskowych gen. dywizji Konarzewski, inspektor armii generał dywizji Rydz Śmigły, prezes Najwyższej Izby Kontroli Wróblewski, wiceminister Eberhard, szef sztabu głównego gen. Kwaśniewski, szef IV oddziału sztabu głównego pułk. Bolsławicz i wiele innych osobistości. Huczni oklaskami przyjęto odczytanie pisma nieobecnego w Wilnie ks. biskupa Bandurskiego, który w pięknych słowach nadesłał życzenia zakończone uściskiem spracowanej dłoni kolejarzy. Depesze holdownicze wysłano do Pana Prezydenta Rzplitej, do Marszałka Piłsudskiego oraz do Premiera Światalskiego.

W dalszym przebiegu akademji nastąpił dział koncertowy. Chóry i orkiestra pracowników kolejowych wykonały utwory Moniuszki, mianowicie: Wiązankę z opery Halka i Balladę.

biskup Jałbrzykowski toastował za pomyślność dalszego rozwoju nie tylko kolejnictwa wileńskiego, ale kolejnictwa w całym kraju. Dalej przemawiał jeden z maszynistów wnosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, powtórzony wśród powszechnego entuzjazmu przy dźwiękach hymnu państwowego. Prezes tutejszego stowarzyszenia urzędników kolejowych toastował na cześć Pana Marszałka Piłsudskiego.

Kolejarze urządzili na cześć Pana Marszałka żywiolową owację,

Nabożeństwo w Bazylice.

O godz. 9 min. 30 ks. biskup Michalikiewicz celebrował w Bazylice nabożeństwo w obecności pp. ministrów, inspektora armii gen. Dąb-Biernackiego, wojewody wileńskiego Raczkiewicza i wojewody białostockiego Kirsta, rektora Uniwersytetu Stefana Batorskiego ks. Falkowskiego, wicedyrektora Warszawskich Kolei Państwowych Zienkiewicza, nac. wydziału drogowego Dyrekcji Krakowskiej inż. Bystrzanowskiego oraz przedstawicieli władz państwowych, wojskowych, samorządowych, sądownictwa i prokuratury.

Przemówienie od ołtarza wygłosił biskup Michalikiewicz, podkreślając wszystkie chlubne momenty z życia kolejarzy wileńskich, którzy przyczynili się do oswożenia Wilna z ręk wrogów. Po nabożeństwie odbyła się defilada kolejarzy przed swymi zwiecznikami.

Akademja.

W dniu wczorajszym konferencja dzisiaj na Zamku nie będzie miała charakteru tak ściśle poufnej jak poprzednie rozmowy P. Prezydenta z przywódcami stronnictw sejmowych. Po tej konferencji spodziewane jest udzielenie prasie informacji o wyniku narad nad obecną sytuacją przesiłeniową. Konferencja wtorkowa uważana jest w kołach politycznych za doniosły moment dla obecnego przesiłenia.

W dniu wczorajszym zatem dwa fakty możemy zanotować: zwołanie posiedzenia plenarnego sejmku na środę i zaproszenie na konferencję do Zamku. Zarówno 1 jak i 2 fakt komentowane są w kołach politycznych a szczególnie w parlamentarnych bardzo obszerne. Zdziwienie naogół wywołała decyzja p. marsz. sejmku. Daszyńskiego co do zwołania sejmku w czasie przesiłenia gabinetowego. Decyzja ta miała jakoby powstać na konferencji referentów budżetowych w ub. tyg.

W każdym bądź razie jeśli przesiłenie gabinetowe do tego czasu nie zostanie zlikwidowane, na co według dotychczasowych przewidywań nie zanoszą się, oraz jeśli posiedzenie sejmku nie zostanie odwołane, to będzie to pierwszy wypadek w dziejach polskiego parlamentaryzmu obradowania pełnej Izby w czasie, gdy rząd jest w stanie dymisji.

Jeśli chodzi o konferencję na Zamku, która dzisiaj się odbędzie to kółka parlamentarne, które największe bodaj zainteresowanie wykazują w obecnym przesiłeniu, przywiązują dużą wagę uważając że konferencja ta za decyduje o dalszym losie przesiłenia rządowego. Przytem te same kółka na tle konferencji lansują różnorodne pogłoski które oczywiście nie mogą być traktowane z całą powagą, gdyż są dowolnym domysłem lub przypuszczeniem tego lub innego posła nieopartym na żadnym pozytywnym fakcie.

Posiedzenie Sejmu odbędzie się we środę.

Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.

Marszałek Sejmu p. Daszyński wbrew wyczekiwaniu bez względu na przebieg przesiłenia rządowego zwołuje na środę na godz. 12 w pot. plenarne posiedzenie Sejmu.

Na porządku dziennym znajduje się pierwsze czytanie projektu ustawy, przedłużającej dekret Pana Prezydenta Rzplitej na pobór państwo-

Konferencja u Marszałka Piłsudskiego.

Kto został zaproszony do P. Prezydenta?

Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.

W ciągu dnia niedzielnego i dnia wczorajszego w sytuacji politycznej nie nastąpiły żadne większe posunięcia.

W niedzielę p. Marszałek Piłsudski odbył dłuższą konferencję z premierem Światalskim, w której uczestniczył także prezes BBWR poseł Stawek.

W dniu wczorajszym kance-

nia na konferencję wtorkową w larja cywilna rozesała zaproszenie dnia 17 b. m. o godz. 11-ej dla posłów: Walerego Sławka, Mieczysława Niedziałkowskiego, Michała Róga, Romana Rybarskiego, Jana Dąbskiego, Jana Dębskiego, Józefa Chacifskiego, Adama Chądzyńskiego, Juliana Smulikowskiego i Henryka Rozmaryna.

Zbiorowa konferencja u Pana Prezydenta.

Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.

Dowiadujemy się że konferencja dzisiaj na Zamku nie będzie miała charakteru tak ściśle poufnej jak poprzednie rozmowy P. Prezydenta z przywódcami stronnictw sejmowych. Po tej konferencji spodziewane jest udzielenie prasie informacji o wyniku narad nad obecną sytuacją przesiłeniową. Konferencja wtorkowa uważana jest w kołach politycznych za doniosły moment dla obecnego przesiłenia.

W dniu wczorajszym zatem dwa fakty możemy zanotować: zwołanie posiedzenia plenarnego sejmku na środę i zaproszenie na konferencję do Zamku. Zarówno 1 jak i 2 fakt komentowane są w kołach politycznych a szczególnie w parlamentarnych bardzo obszerne. Zdziwienie naogół wywołała decyzja p. marsz. sejmku. Daszyńskiego co do zwołania sejmku w czasie przesiłenia gabinetowego. Decyzja ta miała jakoby powstać na konferencji referentów budżetowych w ub. tyg.

W każdym bądź razie jeśli przesiłenie gabinetowe do tego czasu nie zostanie zlikwidowane, na co według dotychczasowych przewidywań nie zanoszą się, oraz jeśli posiedzenie sejmku nie zostanie odwołane, to będzie to pierwszy wypadek w dziejach polskiego parlamentaryzmu obradowania pełnej Izby w czasie, gdy rząd jest w stanie dymisji.

Jeśli chodzi o konferencję na Zamku, która dzisiaj się odbędzie to kółka parlamentarne, które największe bodaj zainteresowanie wykazują w obecnym przesiłeniu, przywiązują dużą wagę uważając że konferencja ta za decyduje o dalszym losie przesiłenia rządowego. Przytem te same kółka na tle konferencji lansują różnorodne pogłoski które oczywiście nie mogą być traktowane z całą powagą, gdyż są dowolnym domysłem lub przypuszczeniem tego lub innego posła nieopartym na żadnym pozytywnym fakcie.

Posiedzenie Sejmu odbędzie się we środę.

Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.

Marszałek Sejmu p. Daszyński wbrew wyczekiwaniu bez względu na przebieg przesiłenia rządowego zwołuje na środę na godz. 12 w pot. plenarne posiedzenie Sejmu.

Na porządku dziennym znajduje się pierwsze czytanie projektu ustawy, przedłużającej dekret Pana Prezydenta Rzplitej na pobór państwo-

wych podatków od nieruchomości miejskich i wiejskich, dając wniośki „Centrolewu” i Klubu Narodowego w sprawie zmiany regulaminu obrad Sejmu, wreszcie nagłośnić wniosków Klubu BBWR w sprawie wyłonienia specjalnej komisji dla zbadania zajęć w Sejmie w dn. 31 października b. r.

Izba Handlowa polsko-bałtycka.

Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.

Dzisiaj odbędzie się w Min. Przemysłu i Handlu konstytucyjne walne zebranie nowo utworzonej Izby Handlowej polsko-bałtyckiej. Na zebraniu tym przemówienia wygłoszą między innymi przedstawiciel Min. Przemysłu i Handlu, poseł łotewski w Warszawie p. Nuksa oraz senatorowie: Kamieniecki i Evert.

Przemówienie Ojca Św. w tajnym konsystorz.

CITTA DEL VATICANO, 16.XII. (Pat). — (Stefani). — Dzisiaj odbył się tajny konsystorz w obecności członków kurji oraz kardynałów, przebywających w Rzymie. Papież proklamował 6 nowych kardynałów oraz mianował nowych arcybiskupów i biskupów. W przemówieniu, wygłoszonym do świętego kolegium kardynałów, Ojciec Święty stwierdził, że głównym powodem zebrania jest powołanie nowych kardynałów i bi-

skupów, i wezwał swych czcigodnych braci, aby wraz z nim cieszyli się z powodu dobrodziejstwa, jakich doznali w roku jego jubileuszu, zwłaszcza z racji pomyślnego rozwiązania kwestii rzymkiej.

Ojciec Święty zapowiada wydanie w najbliższej przyszłości encykliki, w której zamierza szerzej o mówić liczne szczęśliwe wydarzenia tego roku.

Mimo uchwalenia nowej konstytucji walki w Austrii trwają.

WIEDEN, 16.XII. (Pat). Wczoraj w niedzielę doszło w kilku miejscowości do starcia między robotnikami socjalistycznymi a Heimwehr. W Ebnsee koło Ischlu robotnicy salinarni obrzucili kamieniami podług 100 członków Heimwehry. Powodem tej demonstracji było pobicie pewnego robotnika przez członków Heimwehry. Oddział żandarmerji, który usiłował przeskoczyć starciom,

został również zaatakowany przez tłum. 4-ech żandarmerji i komendant żandarmerji odniósł lekkie obrażenia. Żandarmerja rozdzieliła tłum bagnietami, przyczem kilku demonstratorów odniosło rany. Wczorosem ponowat spokój. Także i w kilku innych miejscowościach w okolicy Wiednia doszło do drobnych starć między członkami Heimwehry a Schützbandem.

Upały w Anglii.

LONDYN, (Pat). W dniu onegdajszym zanotowano w Anglii południowej nieznaną w tej porze roku wysoką temperaturę. Wczoraj

w Londynie termometr wskazywał 60 stopni ciepła według Fahrenheitta (28° C).

śpiewając chórem Pierwszą Brygadę. Przemawiali jeszcze: wojewoda Raczkiewicz w imieniu ludności Wileńszczyzny, która kolejarzy ceni, szanuje i kocha i minister komunikacji Kühn, toastując na cześć armji oraz przedstawiciela zaprzyjaźnionego z nami narodu łotewskiego konsula Donasa. Obiad minął wśród niesłychanie serdecznego nastroju.

Bankiet.

Zakończeniem obchodu 10 lecia Kolei wileńskich była wieczera, wydana w salach hotelu Georges'a na sto kilkadziesiąt nakryć. Wygłoszono szereg przemówień, m. in. sięgając do wspomnień wojennych z przed laty 10-ciu, gen. Dąb-Biernacki mówił w pięknych słowach o zbawiennej pomocy, udzielanej armji przez kolejarzy w najtrudniejszych czasach naszych zmagają z wrogiem. Zadziergnięte wówczas węzły sympatji i wzajemnego zaufania trwać winny wiecznie. Krótką przemową

wygłosił rektor USB Falkowski, życząc kolejarzom, by praca ich wiodła kraj do coraz to większego dobrobytu. Woj. Kirst wniósł toast na cześć Marszałka Piłsudskiego. Prezydent Folejowski imieniem miasta składał życzenia kolejarzom. Min. Kühn wniósł toast imieniem kolejarzy na cześć naszej dzielnej armji w ręce gen. Dąb-Biernackiego. Prezes Sądu Okręgowego Bzowski zakończył szereg przemówień toastem za zgodę i braterską harmonję.

Otwarcie oddziału P. K. O. w Wilnie.

Pocztowa Kasa Oszczędności otworzyła w Wilnie swe podwoje. Przybyła Wilnu nowa placówka gospodarcza, powołana do odegrania doniosłej roli nie tylko na terenie województwa wileńskiego, lecz i w całym naszym kraju.

W niedzielę, dnia 15 b. m. odbyło się w Wilnie otwarcie nowozałożonego oddziału P. K. O. przy ul. Mickiewicza 7. Na uroczystość poświęcenia i otwarcia oddziału pośpieszyło na zaproszenie przybyłego umyślnie z Warszawy prezesa PKO. dra H. Grubera w towarzystwie kierownika biura ekonomicznego centrali dra T. Adama liczne grono przedstawicieli nie tylko kół urzędowych, lecz przede wszystkim gospodarzy i pracy. Uroczystość poświęcenia poza tem uświetnili swą obecnością bawiący w Wilnie z okazji 10-lecia tutejszej dyrekcji Kolei Państwowych pp. ministrowie Komunikacji Kühn, Pracy i O. S. Prystor i Reform Rolnych Staniewicz, metropolita wileński ks. arcybiskup R. Jałbrzykowski, który osobiście dokonał aktu poświęcenia oddziału P. K. O., wojewoda wileński Władysław Raczkiewicz i szereg innych wybitnych osobistości.

Po ceremonii poświęcenia arcybiskup Jałbrzykowski przemówił w krótkich słowach, nawiązując do maksymy „Oszczędnością i pracą narody się bogacą”. Kaznodzieja zauważył, iż wskutek zaniedbania u nas zarówno przed wojną jak i po wojnie tego nakazu państwo nasze znalazło się niemal na krawędzi wielkiego niebezpieczeństwa. Każdy krok, który zapewnia nam pracę i ułatwia oszczędność, napędza radości każdego kochającego Ojczyznę obywatela. Nowa placówka ma przyczynić się do oszczędności. Przewoźni P. K. O. i wszystkim, którzy rak przyłożyli do założenia nowej placówki, arcybiskup złożył najserdeczniejsze życzenia pomyślnego rozwoju nowej instytucji i „Szczęść Boże”.

Następnie przemówił p. woj. Raczkiewicz, podkreślając inicjatywę pre-

zesa P. K. O. dra Grubera, której zawiadczając należy powstanie już dziś oddziału P. K. O. w Wilnie. P. wojewoda zakończył złożeniem najserdeczniejszych życzeń, aby katala, pochodzące z oszczędności, gromadziły się w nowej placówce P. K. O. jak najszybciej, aby za jej pomocą krzewiła się oszczędność i wzrastało jeszcze bardziej zaufanie do instytucji oszczędnościowych, ułatwiają tu na naszych ziemiach wśród pracy pokojowej zrealizowanie najszerszych zamiarów gospodarczych i kulturalnych.

Następnie zabrał głos prezes P. K. O. dr. Gruber, podnosząc, że hasłom, które przywodzi P. K. O. przy otwieraniu oddziału w Wilnie, jest odbudowa świadomości gospodarczej społeczeństwa. Podkreślił, że działalność P. K. O. kapitalizacyjna zaczęła się właściwie w r. 1924, prezes Gruber przedstawił cyfrowe dane, świadczące o wielkim rozwoju P. K. O. Stan wkładów członków, oszczędnościowych i przekazów przekracza kwotę 400.000.000 złotych. Suma wkładów oszczędnościowych, pochodzących z najdrobniejszych oszczędności, wynosi 165.000.000 zł. Obrót czekowy w r. bież. 1929 dojdzie do imponującej sumy 24 miliardów złotych. Stan ten uprawnia do najbardziej optymistycznych nadziei na przyszłość.

Dalsze swoje wywody mówca poświęcił propagacji idei oszczędnościowej i zakończył ustępem, poświęconym Wilnu, mówiąc o Wilnie, jako o mieście, które w każdym Polaku budzi uczucie sentymentu jako o stolicy kraju, który dał narodowi polskiemu tytu sławnych mężów. Następnie cyła — zakończył prezes Gruber — kiedy Wilno stanie się miastem gospodarczo-handlowym, miastem polskiej ekspansji gospodarczej na ościenne kraje.

Pierwszą książeczkę, opatrzoną Nr. 1, posiada arcybiskup Jałbrzykowski, a książeczkę, zaopatrzoną Nr. 2, p. woj. Raczkiewicz.

Tanie źródło zakupił NA GWIAZDKĘ!
Józef KŁODECKI Zamkowa 17, Telefon 928.
 Poleca po cenach najniższych w wielkim wyborze najpraktyczniejsze prezenty:
 Swetry, Pończochy, Rękawiczki.
 Bieliznę: damską i męską. Firanki, Dywany, Kilimy,
 koldry watowe i pluszowe, wszelką galanterję, płótna, materiały bławatne.
 UWAGA! Wszystkim PP. kupującym w okresie świątecznym firma udziela rabat.

Rocznica przewrotu w Litwie.

KOWNO, 16.XII. (Pat). W dniu jutrzejszym upływa trzecia rocznica przewrotu grudniowego. Rocznicza ta będzie świętowana w całej Litwie. W wywiadzie, udzielonym w związku z tą rocznicą, prezes partji tautininków Łabenas oświadczył, że rząd tautininków może się pochwały pozytywnymi rezultatami w dziedzinie polityki finansowej i stabilizacji sytuacji politycznej, co dało Litwie pokój i ład. Rząd okazywał w działaniach swoich bezpartyjność, o czym świadczą zmiany ministrów i areszty tautininków, wykraczających przeciwko prawu. Woldemaras musiał odejść, albowiem polityka jego była ultrafaszystowska. Litwa jest republiką demokratyczną ze wszystkimi cechami jej formy pań-

stwowej — oznajmił Łabenas. W najbliższej przyszłości przystąpi do wyborów sejmku i prezydenta zgodnie z zasadami nowej konstytucji.

„Lietuvos Aidas” zamieszcza z okazji tej rocznicy artykuł wstępny, w którym podkreśla, że przewrót nie posiadał charakteru faszyzmu. Władza została przekazana Smetonie, aby wywiódł Litwę z chaosu i anarchji. Ani rząd Woldemarasa, ani rząd obecny nie pragnie iść drogą faszyzmu. Przeciwnie — pisze dziennik — nawet Woldemaras wiele mówił o wyborach do sejmku. Gdy jednak zostaną przeprowadzone wybory do sejmku i sejm będzie podobny do sejmów poprzednich, to faszyzm na Litwie może wziąć górę na długie lata.

Likwidacja „mienszewików“ w Łotwie.

RYGA, 16.XII. (Pat). W sobotę odbył się w Rydzie kongres partji socjalistów mienszewików. Jak wiadomo, ideowym przywódcą tej partji jest były premier i znany działacz społeczny Skujeniek. Na kongresie po referacie Skujenieka postanowiono partję rozwiązać, stworzyć zaś u jej miejsce partję „postępowych noworolników”.

Powody, dla których mienszewicy zdecydowali się na taką zmianę,

polegają głównie na tem, że partja ta nie posiadała żadnych wpływów w miastach i opierała się na t. zw. noworolnikach, t. j. tych, którzy otrzymali ziemię na podstawie reformy rolnej. Noworolnicy, składający się w kierunku partji burżuazyjnych, zmusili swoje własne stronnictwo do zmiany sztyku, który zresztą dawno już nie odpowiadał treści.

W poszukiwaniu rozpruwacza.

BERLIN, 14. XII. (Pat). Policja duesseldpraska donosi, iż szofer Meyer aresztowany w Chebie, a podejrzany o morderstwa masowe, nie przebywał w Duesseldorfie w czasie, kiedy zbrodnie te były tam popełniane. Meyer przybył przed kilku miesiącami do swej rodziny mieszkającej w Duesseldorfie, a następnie udał się do swych krewnych w Chebie. — Policji nic nie wiadomo o tem, jakoby Meyer był karany za ciężkie zbrodnie, a rodzice jego cieszą się dobrą opinją.

ANTONI SKURJAT
 ARTYSTA FOTOGRAF
 ULICA KRÓLEWSKA 3.
 PRZESTUDJOWANE ZDJĘCIA NA POCZTÓWKACH, PASZPORTÓWKACH, PORTRETÓW, ZDJĘĆ DZIECIŃNYCH; PRZEWROCZA, REPRODUKCJE, POWIĘKSZENIA i t. d.
 GRUPY DO STU OSÓB.

WIELKA ŚWIATECZNA WYPREDAŻ
 PO CENACH ZNACZNIE ZNIŻONYCH
D. H. W. i E. SZUMAŃSCY MICKIEWICZA Nr. 1.

OGŁOSZENIA
 sezonowe i przedświąteczne w Kurjerze Wileńskim i we wszystkich innych dziennikach zamieszka na jantanle
 Wileńska Agencja Reklamowa
 JANA DYSZKIEWICZA
 Wielka 14, tel. 12-34. 5678 1

WIEŚCI I OBRAZKI Z KRAJU

Z działalności grupy regionalnej B. B. W. R.

+ W Wiszniewie (woj. nowogródzkie) odbył się wiec przy bardzo dużej ilości osób. Przewodniczył oraz zagrał p. Mieczysław Pietrzyk, który do prezydium zaprosił p. p. ks. prawosławnego Pawła Makarewicza, Sobieczkiego i Zawadzkiego. Obszerne referat na temat obecnej sytuacji politycznej wygłosił p. sen. Soroko, podkreślając szczególnie ostatnie wypadki w Sejmie, których był naczelnym świadkiem. Dalej p. sen. Soroko informował zebranych o konieczności zmiany konstytucji. Po referacie sprawozdawczym prelegent odpowiadał na poszczególne pytania zebranych, dotyczące spraw serwitutowych i nadziału ziemi byłych ochotników wojskowych. Na wniosek przewodniczącego zebrani przyjęli rezolucję, w której proszą Klub poselski i senatorski BBWR o energiczne przeprowadzenie zmiany konstytucji w myśl projektu złożonego w Sejmie.

+ W Szczucline, pod przewodnictwem p. Józefa Pacewicza, odbyło się zebranie organizacyjne, na które przybyli przedstawiciele gm. Wasiliszki, Zoludek, Rożanka, Lebioda i Orla. Po zagajeniu przez p. Józefa Siellawo, zabrał głos przedstawiciel BBWR p. Adam Wojcieki, udzielając wskazówek, co do organizacji komitetów gminnych i lo-

kalnych, oraz zwracając uwagę zebranych na wiązki i stowarzyszenia, współpracujące z BBWR, z którymi Rada Powiatowa winna nawiązać ścisły kontakt. W rezultacie utworzona została Rada Powiatowa, w skład której weszli: p. p. Wojciech Berdowski, Władysław Tolpyho i Paweł Bancewicz.

+ W Bytoniu (pow. słonimski) odbyło się pod przewodnictwem p. Bazylego Michejewa zebranie sprawozdawcze, na którym p. Senator Michał Soroko zobrowski obczyny stan polityczny i gospodarczy państwa, oraz prace i zamierzenia rządu i BBWR w dobie obecnej i w przyszłości. Po referacie rozwinęła się dyskusja, w której zabierali głos p. p. Sawicki, Kalinowski, Nikiciuk, Pogórny i Lewczuk. Podczas trwania zebrania kilku opozycjonistów usiłowało sprowokować zebranych, lecz dzięki podniesieniu nastrojów, przebieg zebrania nie został zakłócony. Po skończonej dyskusji obecni jednogłośnie wyrazili całkowite uznanie dla rządu Marszałka Piłsudskiego i BBWR za prace dotychczasowe, korzystne i sprawiedliwe dla kraju, wyrażając gotowość poparcia ich zamierzeń, dotyczących zmiany konstytucji i wzmocnienia władzy Prezydenta Rzplitej.

PROZOROKI

+ Wieś się sady. W dniu 11 b. m. rozpoczęła się sesja sądu okręgowego w Doksyczach, która prowadzi delegowany z Wilna p. sędzia Walewski. Głębokie zadanie przy padło p. sędziemu Walewskiemu — gdyż do dnia 21 b. m. ma rozpoznać około dwustu spraw, w na które zawieszano do dziesięciu set świadków, powodów, pozwanych, oskarżonych i oskarżycieli.

Wieś się sady. A. o co? Przeważnie o gładziwa. Ogrodzenie wylamał, właził do sadu, gdzie gęś skradziono, tam kilka snopów owsa, kłótnie, obrzydliwa, znieważona, spora sprawa o alimenty (biedne uwiedzione), a niemało i o ziemię, tego niewyczerpanego źródła procesowania się. Onegdaj słyszałem opinię pewnego urzędnika akcyzowego, iż z okolicznych gmin najwięcej konsumuje alkoholu gmina prozorońska, a zdaje się że mieszkańcy tej gminy najwięcej się sady. Napozór blachostka, a jednak wymaga do głębszego zastanowienia. Świeżo powstałe Ognisko Zrzeszenia Nauczycieli Gminy Prozorockiej — ma piękny cel przed sobą. W zmieszczeniu się spożywa wódki, w zaniechaniu procesowania się o blachostkę — jednostka wychowawcza — rzucana nawet w najgłębszy zakątek, może zdziałać niemało. Nie da się odrzucać, lecz czas do walki uwiedzione. Zwyrodniał, jak i zwiędzionym powieścią szczerze dziekuje — zastępy matek, sióstr i dzieci, które najczęściej i najboleśniej odczuwają dotkliwie skutki pijństwa.

NIEMIECZYN

+ Poświęcenie przedszkola. W sobotę dn. 14 b. m. odbyło się w Niemieżynie poświęcenie przedszkola, zorganizowanego przez Kolo Zjednoczenia Żmianek przy pomocy korpusu ochrony pogranicza i miejscowej gminy. Poświęcenie przedszkola dokonał ks. dziekan Michnowicz w obecności woj. Raczkiewicza, który przybył wraz z naczelnikami Jozem i Trockim, starostami Iszora i Radwańskim. Przybyli delfi dwójką miejscowego haonu K. O. P. mjr. Gyr, przedstawiciele miejscowych władz i urzędów; delegatki żmianek, przedstawiciele okolicznych okolicznych ziemian oraz miejscowej ludności.

Dziwna rzecz iż władze cywilne czy duchowne nie zwróciły uwagi na propagandę ciemnoty, zaborów i nienawiści, którą pod osłoną kościoła, wiodą ciemni indywiduali. Oto zeszedł niedzieli sprzedawano pod kościołami krótka ulotka, (przedruk z „Życia i Pracy”) opisującą w drastyczny i prowokacyjny sposób klucze chrześcijańskie dzieci przez Zydów dla celów rytualnych, jako zeznania rabina litewskiego z XVIII w. Procesy o mordy rytualne w ostatnich latach (Bejliwa w Rjowo, Blonsesa w Wilnie) wykazywały legendarności tych historii. A oto co się stara ją mało oświeconej ludności przypomnieć. Prosta kobieta, którą widzieliśmy jak zajązdała do tego elaburatu rzekła: „To wstyd takie rzeczy pod kościołem sprzedawać”.

W muzeum wojennym.

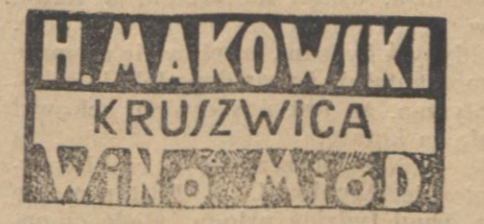
W jednym z prowincjonalnych miast niemieckich utworzono muzeum wojenne. Między wieloma groźnymi ekspozycjami była tam gabłota z pancernem kulochronnym: podpis pod pancernem brzmiał: „pancerz którego żadna kula nie przebijie”. W tej samej sali umieszczono gabłotę z najnowszym karabinem automatycznym; napis na gabłocie brzmiał: „kule tej broni przebijają wszelkie pancernie sławne”. O ten sposób na sposób na ten polega wszelki postęp w wyznalozczości wojennej.

Narazie i u nas nie jest tak źle z pancerniami, bo policja państwowa otrzymała wkrótce pancernie zabezpieczające policjantów od kul napastników oraz tarcze ochronne, pozwalające osłaniać głowę i celować bezpiecznie do napastnika. Narazie bandyci nie mają broni przebijającej wszelkich pancerny więc wszystko jest w porządku.

— To słusne zabezpieczenie życia i zdrowia policji nasuwa nam, cywilom, pewne refleksje. Czy my, cywile, jesteśmy zabezpieczeni przed ciotkami, razami i kulami nosu? Czy posiadamy pancerny i tarcze przeciwko wszystkim złem, co się nam może przydarzyć, zranie, skałeczy, uśmiechu? Jesteśmy bezbroni. Jesteśmy wystawieni bez osłony na cioty losu. A jednak, zdziwicie się kiedy powiem, że na szczęście istnieje zabezpieczenie od skutków wypadków, katastrof, chorób, które pobawiają nas życia. Powtórzę tutaj wyraźnie i dobitnie — nasze rodziny mogą być zabezpieczone od ciężkich skutków materialnych na wypadek naszej śmierci.

W jaki sposób zapobiegać, zapewnić, zadbać o życie. Ubezpieczenie Życiowe zawarte u P. K. O. jest tym pancernem, chroniącym rodziny na wypadek śmierci żywiciela. Polisa ubezpieczeniowa jest tarczą przed głodem, chłodem i niedzą rodziny osieroconej przez śmierć ojca. Kilkanaście złotych miesięcznej składki utworzą kapitał, który umożliwi rodzinie dalsze istnienie. Każdy poważny i rozsądny ojciec rodziny winien rodzinie ubezpieczenie swego życia w P. K. O.

Osłonie rodziny tarczą polisy ubezpieczeniowej P. K. O. M. Cz.

Pogrzeb bohatera policjanta s. p. Michała Zawadzkiego.

Wczoraj Wilno wzięło udział w oddaniu ostatniej służby zabitemu w czasie pełnienia służby s. p. Michałowi Zawadzkiemu, posterunkowemu P. P. w Kowalcach.

Ciała ofiary obowiązków przewieziono wczoraj koniemi do Wilna.

Na granicy miasta, na moście kolejowym przy ul. Bełny szałki s. p. Michała Zawadzkiego spotkała delegacja wysłana przez władze administracyjne i policyjne, która zwołki przeprowadziła do kościoła św. Jana.

Trumną ustawiono na wyniosłym katafalku i pokryto licznymi wieńcami i kwiatami. Wokoło katafalku zaciągnięto straż honorową którą z obnażonymi szablami pełnili koledy tragicznie zmarłego.

Świątynię zapełnili licznie przedstawiciele władz wojewódzkich na czele z wicewojewódą p. Stefanem Kirtiklisem, wojskowską, sądownictwa i policji.

Bardzo liczny udział w tej smutnej

Wtorek 17 Grudnia
Dziś: Łazarza B.
Jutro: † S. dz. Gracjana.
Wschód słońca — g. 7 m. 17
Zachód — g. 15 m. 25

Spozierzenie Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dnia 16 XII — 1929 roku
Ciśnienie średnie w milimetrach: 755
Temperatura średnia: + 2 °C
Opady w milimetrach: 3
Wiatr: zachodni.
Uwagi: rano dość pogodnie, wiecz. pochm., przelotny deszcz ze śniegiem.

Minimum: + 1
Maximum: + 4
Tendencja barometr.: spadek, nast. stan stały.

URZĘDOWA

— Wyjazd p. Wojewody do Warszawy. Pan wojewoda wileński Władysław Raczkiewicz wyjechał w niedzielę wieczorem na kilka dni do Warszawy w sprawach służbowych, jakoteż by przewodniczyć na posiedzeniu sekcji dekonkrecyj komisji dla usprawnienia administracji państwowej.

— Kurator Okręgu Szkolnego p. Stefan Pogorzański wyjechał wczoraj 16 b. m. do Warszawy na kilka dni w sprawach służbowych. Zastępować go będzie naczelnik wydziału p. Ludwik Kuczewski.

MIĘSKA

— Zlikwidowanie strajku szoferów i konduktorów autobusowych. Trwający od 3-ch dni w Wilnie strajk szoferów i konduktorów autobusowych został wczoraj wieczorem zlikwidowany. Po kilku nieudanych konferencjach między przedstawicielami Związku zawodowego i pracodawcami, oszołonie zostały porozumienie, mocą którego uwzględniona została większość żądań wysuwanych przez strajkujących.

— Wobec podpisania umowy wczoraj o g. 7-ch wiecz. podjęty został w mieście normalny ruch komunikacyjny. Szoferzy dorozek samochodowych, którzy dla paroparcia żądań swych kolegów przyłączyli się w niedzielę do strajku, z chwilą podpisania umowy wyjechali na miasto.

— Wyjeżdżacz krajoznawczy. W poniedziałek dnia 16 b. m. przybył do Warszawy krajoznawczy wyjeżdżacz kilkunastu oficerów Wyższej Szkoły Wojskowej celem zwiedzenia zabytków m. Wilna. Wycieczka zabawi tu jeden dzień.

— Roboty wodociągowe. Na skutek zbiorowego podania mieszkańców zulk Bernardyńskiego — magistrat m. Wilna postanowił podjąć w najbliższych dniach roboty wodociągowe nad przedłużeniem tam rurociągu. Niezależnie od powyższego tego rodzaju roboty rozpocznie stosunkowo na ulicy Jakóba Jasńskiego.

WPIJSKOWA

— Poświęcenie i otwarcie domów podoficerskich. W dniu 19 b. m. w czwartek o godz. 12-iej w południe odbył się poświęcenie i otwarcie 2-ch dalszych domów podoficerskich i domu dla oficerów. Budynki te urządzone według nowoczesnych wymogów, zbudowane zostały na Piromoncie kosztem wojewódzkiego funduszu kwatrukowego. W uroczystości tej wzięli udział przedstawiciele władz państwowych, wojskowych i cywilnych oraz samorządowych.

— Dodatkowe zebrania kontrolne szereg. Referat i pospol. zarządzenia. Jak już podawaliśmy, na mocy zarządzenia władz wojskowych odbywają się obecnie dodatkowe zebrania kontrolne dla szeregówch rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy byli obowiązywać zgłosić się do zasadniczych zebrani kontrolnych w r. 1929, lecz z jakichkolwiek powodów nie stawili się.

— Dnia 17 b. m. punktualnie o godz. 8-iej rano do lokalu P. K. U. ul. Jakóba Jasńskiego (18) musza się zgłosić szeregowie rezerwy i pospolitego ruszenia urodzeni w roku 1904 z nazwiskami na litery: M. N. O. P, R. S. T. U. V. W. Z.

— Jutro 18 b. m. szeregowie rezerwy i pospolitego ruszenia urodzeni w roku 1889 z nazwiskami na litery: A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. I. L.

— Dodatkowe posiedzenie Komisji Poborowej. Na dzień 27 b. m. wyznaczone zostało w lokalu przy ul. Bazyliańskiej 2 dodatkowe posiedzenie Komisji Poborowej. Do stawienia obowiązuja za wszyscy ci mężczyźni stale zamieszkali na terenie Wilna, którzy z jakichkolwiek hadz powodów we właściwym czasie nie komisję nie stawili się.

— Jest to roku bięciem ostatnie posiedzenie Komisji Poborowej.

SPRAWY PRASOWE

— Konfiskata. Onegdaj uległ konfiskacie kolejny numer „Życia Ludu” pisma litewskiego w języku polskim za artykuł bloku mniejszości narodowych.

SPRAWY BIAŁORUSKIE

— Delegacja z Wilna na tegorecz. Zjazd „ABS”. W dniu 30 grudnia r. b. odbędzie się w Pradze Czeskiej tegoreczny Zjazd Zjednoczenia Białoruskich Organizacji Akademickich („ABS”), na który ma także wyjechać delegacja od Białoruskiego Związku Akademickiego w Wilnie.

SPRAWY ROLNE

— Posiedzenie Okręgowej Komisji Ziemskiej. W dniu 18 i 19 b. m. odbędzie się jawne posiedzenie Okręgowej Komisji Ziemskiej w Wilnie. Na porządku dziennym figuruje cały szereg spraw scaleniowych i serwitutowych, dotyczących poszczególnych powiatów województwa wileńskiego.

HARCERSKA

— Przed dziesięciolecie Wil. Baonu Harcerskiego. We czwartek dnia 19 b. m. o godz. 18 w lokalu Okr. Obr. W. F. Wilno odbędzie się zebranie harcerskie uczestników kampanji 1920 r. w okr. Wilno Baonu Harcerskiego w celu omówienia programu zjazdu z okazji dziesięciolecia.

SANITARNA

— Walka z epidemiami. W dniu 15 b. m. przybyła do Wilna komisja ministerjalna złożona z d-ra Hryszkiewicza, inspektora Państwowej służby zdrowia d-ra Palestra, naczelnika wydziału walki z chorobami zakaźnymi d-ra Borowskiego, referenta spraw walki z nierzadem. Komisja ta wraz z naczelnikiem wydziału zdrowia Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego d-r'em Rudzińskim uderzenie o innych powiatów celem przeprowadzenia inspekcji szpitali i wydania zarządzeń zapobiegających epidemii.

ZE ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ

— Zarząd Stow. Maturzystów gimn. im. Ad. Mickiewicza w Wilnie zawiadamia kol. maturzystów tegoż Gimnazjum, że w dniu 20 grudnia b. r. odbędzie się w lokalu Gimnazjum „tradycyjna Wilja” o godz. 6-iej wiecz. na którą uprasza zapisywać się codziennie w sekretariacie Gimnazjum od godz. 10.30 do 13 do dnia 19 b. m. włącznie.

— Zezwolenie byłych Uczeń Gimnazjum im. Elżb. Orzeszkowej w Wilnie zaprasza wszystkie dawne uczenie Gimnazjum, by jak najliczniej przyszły na przedmanie się opłatkami przy choince we środę dnia 18 b. m. o godz. 6-iej po poł. do lokalu Gimnazjum ul. Orzeszkowskiej 9.

— Posiedzenie naukowe T-wa Ginekologicznego, połączone z uroczystym obchodem 40-letniej pracy lekarskiej d-ra med. Władysława Bujalskiego odbędzie się w czwartek dnia 19 grudnia o godz. 8.30 wiecz. w lokalu Kliniki Polonizo-Ginekologicznej U. S. B. (Bogusławska 2).

— Zagadnienia gospodarce Polski ze szczególnym uwzględnieniem Wileńszczyzny? Referat pod powyższym tytułem wygłosi prof. U. S. B., dyrektor Izby Handlowo-Przemysłowej p. Władysław Zawadzki podczas czarnej kawy, która organizuje Klub Polityczno-Społeczny, dzisiaj we wtorek, dnia 17 b. m. o g. 20-iej w Kasyjne Oficerskim 3 pulku saperów, przy ul. Arsenalskiej 6.

— Uwłaszczenie gruntów długoletn. dzierżawców i wczeszłych czynszowników. Jak wiadomo w Wilnie jest bardzo wiele nieruchomości pobudowanych na ziemi, należącej do miasta, Konsystorza Prawosławnego (t. zw. ziemia popowska) osób prywatnych oraz ziem rządowej. W omawianej kwestii zainteresowani właściciele domów oddawna czynili serwer starań celem uwłaszczenia gruntów na których wzniesiono budowle, lecz wyniki te narazie nie dały żadnych pozytywnych wyników.

— Wydawane w tej materii ustawy pomijały zawese obręb „Wielkiego Wilna” obecnie sprawę powyższą ujął w swoje ręce Związek właścicieli średniej i drobnej nieruchomości, który wyłonił ad hoc specjalną Komisję z łona własnego oraz poszczególnych przedstawicieli zainteresowanych dziedzin.

— Komisja ta zbierze się w dniu 18 grudnia o godz. 6-iej wiecz. w lokalu przy ul. Zawalnej Nr. 1-4.

OFIARY

— Marja Wojasowa w Krakowie na odbudowę Kaplicy Ostobramskiej z.ł. 10.

KRONIKA RADJO

WTOREK, dnia 17 grudnia.

11.55: Sygnal czasu. 12.05: Poranek muzyki popularnej. 13.10: Komunikat meteorologiczny. 16.10: Program dzienny. 16.15: Gramofon. 17.00: Chwilka litewska. 17.25: Audyjnaly organizacyi społecznych. 18.00: Audyjnaly dzieci: Pogadankę przyrodniczą p. l. „Gaski Marsyi” wylg. Irena Lubliakowska. 17.45: Koncert. 18.45: O pani dla pani. Wylg. Zula Minkiewiczówna. 19.10: Popularny kurs literatury polskiej. Pogadanka 5. prow. J. Wierzyński. 19.30: 12-ta lekcja języka niemieckiego. 19.45: Program na środe. 19.50: Transmisja opery z Poznania, oraz komunikaty z Warszawy.

SRODA, dnia 18 grudnia.

11.55: Sygnal czasu. 12.05: Poranek muzyki popularnej. 13.10: Komunikat meteorologiczny. 16.10: Program dzienny. 16.15: Koncert orkiestry detej i p. p. Leg. pod batutą por. Feliksa Kozickiego. 17.00: Chwilka strzelecka. 17.15: Komunikat strzelecki. 17.25: Mała skrzyneczka, odpowiedzi na listy dzieci wylg. Ciocia Hala. 17.45: Koncert. 18.45: Kwadrans akademicki. 19.05: Audyocja wesola „Ten świat nudny i banalny” zjadronizowana nowela Zygmunta Kisielewskiego w wyk. zesp. dram. rozgl. wil. 19.25: Odczyt profesora Lemkiewicza o stosunkach na Litwie. 19.50: Program na czwartek, sygnal czasu i rozmaitości. 20.05: „Katedry Francuskie” II-go (ostatni) odczyt wylg. arch. Jan Borowski. 20.30: Koncert, feljton, komunikaty i muzyka taneczna.

NA WILEŃSKIM BRUKU

— Popisy złodziejaskie. Dwie ostatnie doby, za jakie piszemy sprawozdanie obfitych w niezwykle liczne wypadki, które jednak na szczęście nie mają zbyt wielkiego znaczenia.

— Cały szereg kradzieży, to drobne przestępstwa popełnione przeważnie przez nieuczciwych domowników poszkodowanych lub z nimi stykających się.

— Sprawna nasza policja niemal wszystkie te występki zlikwidowała natychmiast, ku zadowoleniu poszkodowanych.

— Amatorzy gotówki. Wicentyna Lewanowska (ul. Rydzka Śmigłego 39) zameldowała policji, iż okradziona została z gotówki w sumie 100 zł. z obrączek oraz śniegówców, wartości ogólnej 178 zł.

— Okazało się, iż sprawcyżym jest Helena Olenimowska, którą zaprzestawiono, a odebrane od niej skradzione rzeczy zwrócono poszkodowanej.

— O interwencji do policji w sprawie zabranych 25 zł. zwrócił się Józef Jutkiewicz (ul. Wilkomiska 104-6). Sprawców w osobach Piotra Rynkiewicza i Greckina odszukano przy tejże ulicy pod Nr. 4, a odebrano od nich gotówkę zwrócono Jutkiewiczowi.

— Paulina Wojciełonek (ul. 3 Maja 3) zauważywszy, iż okradziona została z gotówki w sumie 45 zł., prosila o pomoc policję, która kierując się wskazówkami poszkodowanej zatrzymała Olge Slobodzinek (ul. św. Filipa 4) i skradzione pieniądzy od niej odebrała.

— Kradzież garderoby i bielizny. Różnego rodzaju garderobę skradziono Petruneli Misian-Minkowicz (ul. Jerolimowska 9). Złodziejka jak się okazało Urszula Nowoziorowska, niedługo cieszyła się cudzą własnością, gdyż policja odebrała od niej wszystkie skradzione rzeczy, a ją samą pociągnęła do odpowiedzialności.

— Przy ul. Ludwisarskiej Nr. 4 na szkole mieszczańskiego się tu Osrodek Wychowania Fizycznego dwaj wieśniacy Michał Jakowicz (wieś Małuzice, pow. oszmiański) i Władysław Gruz (maj. Komaje, pow. święciański), usiłowali skradnie przeszedł, lecz zostali pchowyceni na gorącym uczynku i przekazani władzom śledczym.

— Również bielizne skradziono Annie Taraszkiewicz (ul. Wileńska 18).

— Kradzież różnych drobiazgów. Z piwnicy domu Nr. 5 przy ul. Ostobramskiej skradziono bieliznę szaloną, stanowiącą własność Magistratu. Jak się okazało złodziejem w tym wypadku jest Stanisław Masłowiec, zamieszkały przy ul. Betlejmskiej 68.

— Narzędzia pracy skradziono słuszarzowi Franciszkowi Jawojzowi (ul. Nowo-Subocz 13), lecz znaleziono je niebawem dzięki pomocy policji a Waclawa Juraski (ul. Jerolimowska 35), sprawcę kradzieży zatrzymano.

— W czasie wyladowania towaru z pociągu na stacji towarowej w Wilnie Antonieum Kłuchowi usłowało ściągnać kozuch Stanisław Rak, jednak został schwytany na gorącym uczynku i oddany w ręce policji.

— Ukradki sosne. Pod osłoną nocy z dnia 11 na 12 b. m. w lasu należącym do Josela Lewina na Połpińszce splwowano i wywieziono sosnę.

— Wszczęte dochodzenie w tej sprawie doprowadziło do odmalerzania sładzonego drzewa w pobliskim składowie Goldberga przy ul. Pięknej.

— Sosnę odebrano i zwrócono poszkodowanemu.

— W przewidywanym zimy zaopatrzyła się w cudzy piecyk. Liszowska Stefania, gospodyni domu wychowawczego przy ul. Trwałej Nr. 5 zameldowała, iż Gatowska Marja. Trwała 16 dokonała kradzieży piecyka żelaznego wartości 15 złotych. Piecyk odebrano i zwrócono poszkodowanej.

— Nieszczęśliwy wypadek w czasie pracy. W czasie mycia podłogi Olga Hanusiewicz, zamieszkała przy ul. Drueta 6, poślizgnęła się tak niefortunny, że złamała nogę.

— Do poszwankowanej wezwano Pogotowie Ratunkowe, którego lekarz, po udzieleniu doradczej pomocy, przewióził chorą do szpitala żydowskiego.

Do walki z gruźlicą!

Na 3/4 miliona chorych Polska posiada zaledwie 124 przychodnie przeciwgruźlicze, Francja zaś 600, a Niemcy 3000! Oto gdzie toczy się prawdziwa walka z gruźlicą! Obywatele, twym obowiązkiem jest przysłać udział w tej walce, a więc popieraj „Dni Przeciwuźlicze”, żądadaj i kupuj nalepki przeciwgruźlicze.

List do Aniołka.

*Zochany Aniołku!
Proszę Cię przynieć na
Świąteczne Radio!
Ale Mowconiego!
Prowadziwe!*

Uchwały Rady Miejskiej m. Trok. Obywatelstwo honorowe dla Marszałka Piłsudskiego. Podziękowanie p. woj. Raczkiewiczowi za opiekę.

Na plenarnym posiedzeniu w dniu 14 b. m. Rada Miejska m. Trok uchwaliła jednogłośnie prosić Marszałka Józefa Piłsudskiego o przyjęcie obywatelstwa honorowego m. Trok.

Na temże posiedzeniu R. M. wyraziła podziękowanie p. wojewodzie wileńskiemu Władysławowi Raczkiewiczowi, za troskliwą opiekę nad miastem Troki.

Ciało noworodka wygrzebały psy.

W okolicach Brasławia za Kolonją Urzędniczą psy wygrzebały rozkładające się już ciało noworodka.

Celem zdemaskowania i ukarania bezlistnej matki władze bezpieczeństwa wdrożyły dochodzenie.

Zamach samobójczy narzeczonej.

Anastazja Gołaszowa, mieszkanka Moloczna na tle nieporozumienia z narzeczonym targnęła się na życie przez wypicie wiew.

Desperację w stanie bezmądrzeim przewieziono do szpitala miejscowego.

Zlikwidowanie afery przemytniczej.

W ostatnich dniach powiodło się nieszkodliwie i zlikwidować afery przemytniczej prowadzoną na szeroką skalę. Organy wileńskiej brygady K. O. P. ujęły niejakiego Jutka Jawicza w Podbozdzie, który był mistrzowskim wprawo organizatorem przewoźników przemytu. Uwieczono go w dniu 13 b. m. i zabrano przemytne towary galanterijne,

przemycane z Niemiec, wartości blisko 8 tys. złotych.

W dniu 15 b. m. wpadła w ręce wspomnianych wyżej organów parcia materji erepcje Głuche, przemytnicy z Niemiec przez Litwę do Polski. Materia ta przedstawia wartość 6 tys. zł.

GLĘBOKIE

+ Zjazd Komendantów Związku Strzeleck. W niedziele dnia 8 grudnia b. r. w lokalu świetlicy strzeleckiej w Głębokim, odbył się zjazd komendantów Związku Strzeleckiego, powiatu dziśńskiego, zwolany przez komendanta powiatu por. Korolkiewicza.

Pomimo trudnych warunków komunikacyjnych, wskutek jesiennych roztopów, na zjazd stawili się niemal wszyscy komendanci, co dowodzi wysokiego poczucia obywatelskiego wśród samych członków Z. Strz. pow. dziśńskiego, a co należy przedewszystkiem zawdzięczać obecnemu komendantowi powiatowemu, por. Korolkiewiczowi, który swoja zapobiegliwość i taktyką uiał zjednać, nie tylko postuch w swoich podkomendnych, ale i szacunek oraz sympatię wszystkich władz powiatu.

Na zjazd przybył p. Muzycko, komendant Okręgu Wileńskiego, p. pułk. Kalinski, starosta Jankowski, Szwiger, przez Z. Strz. inspektor szkolny Szepietowski, inspektor Dozłowski, kpt. Kledzik, instr. oświaty pozaskolnej Maciejewski, por. Miller i wielu innych.

— Po złożeniu sprawozdań przez komendantów, z działalności poszczególnych oddziałów, zabrał głos p. pułk. Kalinski, który w treściwych słowach skonkretyzował zadanie i obowiązki strzelca, jako obywatela i żołnierza.

Następnie przemawiał p. starosta Jankowski, wyukpalając różnice dawnego strzelca przedwojennego, w cel którego nikt nie wchodził i strzelca obecnego, jako strażnika idei wolności i równości obywatelskiej.

— Na przemówienie p. starosty odpowiedział p. Muzycko, gorąco dziękując za szczerę i pięknę słowa oraz złożył życzenia p. staroscie z powodu przynajmniej na wysokiej odznaki krzyża oficerskiego Odrodzenia Polski.

Ponadto przemawiali inspektor szkolny, Szepietowski, inspektor Dorozłowski, instr. Maciejewski i kpt. Kledzik.

— Na zakończenie wysłano depeszę do p. wojewody Raczkiewicza treści następującej: Komendanci Oddziału Strzelca na terenie pow. dziśńskiego zebrani na obradwie w dniu dzisiejszym w Głębokim w obecności pana starosty Jankowskiego, pułk. dypl. Kalńskiego, komendanta podokręgu Wilno Muzyckiego, przesyłają wyrazy czci i przywiązania, jako przyciwoleńcy Związku Strzeleckiego.

— Podobną depeszę wysłano do Głównego Komendanta Strzelca p. gen. Jaxa-Rożena w Warszawie.

MOŁOCZECZNO

+ Zebranie organizacyjne Kola Przyjaciół Akademika w Moloczecznie. Dnia 12 b. m. pod przewodnictwem pana starosty Tramecourta odbyło się zebranie organizacyjne „Kola Przyjaciół Akademika Polskiego”, na które przewodniczący w swem przemówieniu, poinformował zebranych, że działalność poprzedniego Kola nie mogła być prowadzona wobec zdekompotowania Zarządu i że obecnie mając na względzie pożyteczność i doniosłość istnienia Kola Przyjac. Akademika, należy przystąpić do ponownego założenia z tem, że wszyscy obecni na zebraniu zgłaszają swoje przyrzestanie.

— Po odczytaniu sprawozdania kasowego z przebiegu zeslorocznego „Tygodnia Akademika”, przez pana Sylwestrowicza, b. przewodniczącego Kola, przystąpiono do uzupełnienia zdekompotowanego zarządu, do którego weszli: pp. Tramecourtowie, p. Bocianki, p. Sylwestrowiczo, p. mjr. Szłage, p. Szymankiewicz, Moszkowski, Pawłowski i Stedziński.

— Po dyskusji nad sposobem zorganizowania tygodnia ustalono termin w okresie od 12 do 18 stycznia 1930 roku.

+ Posiedzenie Zarządu Przyjaciół Strzelca. Dnia 13 b. m. odbyło się posiedzenie Zarządu Przyjaciół Strzelca, na którym uchwalono ufundować setandar dla Związku Strzeleckiego pow. Moloczeczniańskiego, poświęcenie którego odbyłoby się w czasie przypuszczalnego pobytu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na terenie powiatu. Po dyskusji nad sposobem zorganizowania Komitetu Honorowego i Komitetu Wykonawczego, Zarząd zdecydował przystąpić do akcji fundacji sztantaru, już w roku bieżącym, mając na uwadze trudności techniczne i materialne.

Następnym punktem posiedzenia była sprawa urzędzenia Wigilii dla Oddziału Zw. Strzeleckiego w Moloczecznie, gdzie zapadła uchwała wyasygnowania pewnej kwoty na ten cel i ustalono datę Wigilii na dzień 22 grudnia r. b.

— Zakończenie Zarządu Przyjaciół Strzelca potrzebami i obywateli, moralnie i troską o rozwój zdrowy i silny Zw. Strz., daje nam pewną rekoimie, że organizacja Strz. czujając oiekę społeczeństwa, będzie pomyślnie rozwijać się ku chwale Ojczyzny.

NOWOGRÓDEK

+ Wyrok w Sądzie Okręgowym. W dn. 16 grudnia sąd okręgowy w Nowogródku rozpatrywał sprawę mieszkanka wsi Zdanowicze gminy wielebskiej, pow. nowogródzkiego, Jozego Wojciaka i Włodzimirza Makarowa, siada Wojciaka i wkrótce po bóje zmarł wiaje sąsiedzkie porachunki, pobili się wzajemnie, przyczem Makarow został śmiertelnie raniony w brzuch nożem przez swego sąsiada Wojciaka i wkrótce po bóje zmarł.

Obecnie sąd okręgowy, uwzględniając pod nieocony stan Wojciaka przy kłótni sąsiedzkiej, której wynikiem była śmierć, skazał go za zabójstwo Makarowa na jeden rok więzienia.

+ Sprawy szkolne. Nauka w Gimnazjum Państwowem im. A. Mickiewicza w Nowogródku zakończy się przed ferjami Bożego Narodzenia w sobotę 21 grudnia b. r. Przed zwolnieniem młodzieży odbędzie się tradycyjny opłatek.

+ Tydzień Akademika w Nowogródczyźnie. W czwartek dnia 12 b. m. odbyło się w Nowogródku pod przewodnictwem p. wicewojedziny Godlewskiej posiedzenie Sekcji imprez VIII-go Tygodnia Akademika, który rozpocznie się w Nowogródku 30 grudnia.

— Na posiedzeniu omówiono szereg spraw, związanych z propagandą i przeprowadzeniem zbliżającego się Tygodnia Akademika w Nowogródczyźnie.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Wyniki wyborów w Katowicach.

Zwycięstwo list polskich.

KATOWICE, 16.XII (Pat). Wyniki wyborów w Katowicach przedstawia się jak następuje: lista Nr. 1 (BB)—prorządca uzyskała 692 głosy (1 mandat). Lista Nr. 4 (zmieszana)—573 głosy (bez mandatu), narodowy blok chrześcijańsko-gospodarczy—listy Nr. 10, 11, 12, 13 i 14 uzyskały 10.247 (12 mandatów). Razem uzyskał blok prorządowy—11.511 głosów, t. j. 13 mandatów.

lista Nr. 5 Kustosa — żadnego mandatu, Nr. 7 N. P. R. — 2.871 głosów (3 mandaty), Nr. 8 Chrz. Demokracja — 12.501 głosów (15 mandatów), Nr. 15 komuniści — 553 głosy (żadnego mandatu). Razem Polacy uzyskali 30.623 głosy, t. j. 57,27% głosów ważnych, zdobywając 34 mandaty. Jest to bezwzględna większość w radzie miejskiej.

Niemcy na jedną listę mieszczańską uzyskali 19.431 głosów, t. j. 22 mandaty, socjaliści niemieccy—2.071 głosów (2 mandaty). Razem Niemcy

uzyskali 21.502 głosy, t. j. 24 mandaty, czyli 40,21 proc. głosów ważnych. Niemcy w poprzednich wyborach uzyskali 34 mandaty, t. j. 53,97 proc. głosów, stracili więc 10 mandatów. Żydzi na listę 16-prorządową uzyskali 1.348 głosów, t. j. 2 mandaty. Ogółem więc blok prorządowy uzyskał 15 mandatów.

Sensacyjne pamiętniki.

Zamiar czczycyżki wysadzenia w powietrze trybun z rzędem

PARYŻ, 16.XII. (Pat). Oprócz dziennika „Poslednja Nowosti”, który w dalszym ciągu regularnie drukuje pamiętniki byłego radcy poselstwa sowieckiego w Paryżu Biesiedowskiego, wyjątki z tych pamiętników umieszczać zaczął od wczoraj „Matin”. Pierwszy artykuł w tem piśmie mówi o zamiarze

Sokolnikow w Londynie.

LONDYN, 16.XII. (Pat). Sekretarz stanu spraw zagranicznych Hendersonowiomianowanemu ambasadorowi sowieckiego w Londynie Sokolnikowa. Rozmowa trwała przeszło godzinę. Jak się spodziewała, Sokolnikow złoży swe listy uwierzytelniające następcy tronu księżu Walji.

Jubileusz kapłaństwa

Ojca Świętego.

RZYM, 16.XII. (Pat). Ojciec Święty przyjął dziś o godzinie 12 min. 30 korpus dyplomatyczny, akredytowany przy Stolicy Apostolskiej, który składał gratulacje z powodu jubileuszu kapłaństwa papieża.

Giełda warszawska z dn. 16.XII. b. r.

Table with exchange rates for various currencies and commodities like wheat, flour, and oil.

PAPIERY PROCENTOWE:

Table listing interest-bearing securities such as Treasury bonds, municipal bonds, and bank bonds.

A K C J E:

Table listing various bank and financial services and their rates.

Kino Miejskie advertisement for 'SALA MIEJSKA' showing film 'BOBIS BOKSEREM'.

KINO-TEATR SŁOŃCE advertisement for 'Dziś premiera! Dn. 13 i w dniu następnym z udz. najnowszej i najpiękniejszej gwiazdy Imogeny Robertson p. t. Intryga księżny Dimitrescu'.

KINO-TEATR HELIOS advertisement for 'Wieczny Hymn Miłości'.

KINO-TEATR HOLLYWOOD advertisement for 'Dziś premiera! Nasza rodaczka POLA NEGRI w filmie p. t. MIŁOSTKI AKTORKI'.

KINO Piccadilly advertisement for 'Dziś! Mistrz maski Lon Chaney oraz William Haines i Eleanor Boardman W państwie zielonego smoka'.

KINO LUX advertisement for 'Dziś! Wybitna sensacja! Wzruszająca treść! Genjalna gra! w rolach gł. Hrabina Esterhazy i Jean Murat. Reżyser George Asagaroff. Film o szalonym tempie i niezwykłej bystrzej akcji. Początek o godz. 4 ej.

Polskie Kino WANDA advertisement for 'Dziś! 1 raz w Wilnie! Najnowszy film sezonu 1930 r. Popularni przestępcy - kawalarzy Pat i Patachon w arcyzabawnej powieści z „Tysiąca i drugiej Nocy“ p. t. Pat i Patachon jako bohaterowie'.

Kino Kolejowe OGNISKO advertisement for 'Dziś i dni następnych, Wielki szlagier produkcji krajowej p. t. W rolach głównych artyści sceny warszawskiej: Zbyszko Sawan, Stefan Jaracz, Tekla Trapszo, Marja Górczyńska, Bogusław Samborski, Marcella Palińska i inni. Początek seansów o r. 5, w niedziele i święta o g. 4. Następnym program: „RAMONA“ z Dolores Del Rio w roli gł.'.

„Parada żołnierzyków” advertisement for a film about soldiers.

Intryga księżny Dimitrescu advertisement for a film about a princess.

MIŁOŚĆ W OGNIU advertisement for a film about love and fire.

MIŁOSTKI AKTORKI advertisement for a film about actresses.

W państwie zielonego smoka advertisement for a film about a green dragon.

„Golgota miłości” advertisement for a film about love and the cross.

Pat i Patachon jako bohaterowie advertisement for a film about two heroes.

PRZEDWIOŚNIE advertisement for a film about a prophecy.

Do Naszych Zastępców! advertisement for representatives.

Małopolski Zakład Kredytowy advertisement for a credit institution.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonariuszów advertisement for a shareholders meeting.

UBRANIA PODŁÓG NAJNOWSZYCH WZORÓW advertisement for floor coverings.

Odstąpię udział advertisement for a share sale.

Praktyczne Podarki GWIAZDKOWE!!! advertisement for Christmas gifts.

SANKI ŁYŻWY SAMOWARY MASZYNY DO MIĘSA advertisement for various goods.

Po cenie najniższej Głowiński advertisement for low prices.

„JANINA” WILNO advertisement for a shop in Wilno.

Przedstawiciela poszukuje ważna fabryka advertisement for a factory representative.

MAGISTRAT MIASTA ŚWIECIAN advertisement for the town council.

Przetarg ofertowy advertisement for a public tender.

Osoba w średnich latach poszukuje advertisement for a person seeking a partner.

Agenci losowi advertisement for lottery agents.

Froter advertisement for a laundry service.

Akuszerka Marja Brzezina advertisement for a midwife.

SKLEP SUKNA, JEDWABI I MANUFAKTURY CALEL NOZ advertisement for a clothing store.

ZEMSTA DETEKTYWA advertisement for a detective story.

Hiszpana Pedro, który czekał zaczając z nożem w ręku na swego arcywroga, detektywa. Cóż ty na to? Brawo E. Tenna! — Uderzył dnia po kolorowej książeczce. — I nazywają takie rzeczy szkodliwymi niedorzecznościami! Po dzisiejszej przeprawie wiem, że to jest Realizm. Przez duże R. J. Joyce jest fantasta obok naszego Tennela. — Wstał z krzesła i odebrał od Antoniego bandaż. — „Z zaciśniętymi wargami, cały drżący, asystent Stinker obandażował okropną ranę na ręce Gethryna Blake'a”. Zapadło milczenie. Spojrzeli na siebie przez biurko. Antoni rzekł: — Masz rację. Krew i awantura górą. Ale nas spotkała Nadzwyczajność, nie Szczęście. — Co?... Ach, tak. Znow Wilk! Właściwie jedno i drugie. Historia z filmu. Rolę Carltona Howe'a obejmuje Antoni R. Gethryn, rolę Wilka — A. N. — A. N. — zauważył w namyślenie Antoni — jest osławia. A jak nie on, to jego zwierze. — Dlaczego? Czy dlatego, że mu się udało umknąć? Nie zlapałeś go, nie wiesz, co on za jeden, nie wiesz, skąd pochodzi... Na Boga! — Co takiego — zapytał grzecznie Antoni. — Archibald patrzył na niego z natężeniem. — Nie sądzisz, że nasza przystępność ma co wspólnego ze sprawą Lines-Bowera. Och, tak! Jakże ja tępy, że mi to wcześniej nie przyszło do głowy. — Nie było to zwykłe włamanie —